

Provinciale Staten van Zeeland
t.a.v. de voorzitter
Postbus 6001
4330 LA Middelburg

Onderwerp	Zaaknummer	Behandeld door	Verzonden
Afronding onderzoek sociaal economische impuls Waterdunen	4925		

Middelburg, 17 april 2024

Geachte voorzitter,

Hierbij sturen wij u het onderzoek van het Kenniscentrum voor Kusttoerisme (KCKT) naar de sociaal-economische effecten van project Waterdunen. Waterdunen als project is gestart om een oplossing te bieden voor kustveiligheid, hier zijn de aanleg en ontwikkeling van getijdennatuur en een sociaal-economische impuls voor de regio als doelstelling aan toegevoegd. De sociaal-economische impuls hing samen met het verwachte economische effect van het beëindigen van het autoveer Vlissingen-Breskens. Om inzicht te krijgen of deze doelstelling zou worden gerealiseerd is in 2011 opdracht verleend aan het KCKT. Het onderzoek in de bijlage is het afrondende onderzoek van het KCKT.

Veranderende context

De uitvoering van het project Waterdunen heeft langer geduurd dan bij aanvang gepland. De context van de ontwikkeling van de toeristische vraag en aanbod en het draagvlak voor toerisme in de regio is sindsdien veranderd. Van groei van toerisme als doel op zich, naar een optimale beleving voor inwoners en gasten en een toekomstbestendige vrijetijdsector die positief bijdraagt aan de omgeving en de samenleving (Toekomstbeeld Bestemming Zeeland 2030). Omdat de context ten aanzien van toerisme in de gemeente Sluis aanzienlijk is gewijzigd, maakt dit een vergelijking met de eerdere nulmetingen en prognoses uit 2011 lastig. Aan het KCKT is gevraagd het onderzoek af te ronden, maar daarbij aanvullend ook onderzoek te doen naar de waardering door inwoners en bezoekers van het gebied. Dit vanuit de huidige context dat een dergelijke ontwikkeling juist ook in balans tussen economie en leefbaarheid moet plaatsvinden.

Uitkomsten onderzoek

Er zijn een aantal deelonderzoeken uitgevoerd om een totaalbeeld te krijgen van de meerwaarde en waardering van het project. Uit het onderzoek naar de waardering van het gebied door inwoners en bezoekers blijkt dat in de directe omgeving de bekendheid van Waterdunen hoog is. Redenen om naar Waterdunen te gaan zijn om te wandelen, de rust en de vogels. Redenen om niet naar Waterdunen te gaan zijn het verbod op honden of het verbod op fietsen door het gebied. De ondervraagde bezoekers waarderen het gebied met een voldoende. Uit de interviews komt naar voren dat er kansen zijn om de waardering te vergroten door het toevoegen van recreatievoorzieningen zoals bijvoorbeeld bankjes of toiletten.

Bij de geïnterviewde inwoners wordt er met gemengde gevoelens terug gekeken naar de wijze waarop Waterdunen tot stand is gekomen. Hierbij gaat het vooral over de mate en manier van communicatie over wat wel én wat niet zou worden gerealiseerd. Ook vinden een aantal van de geïnterviewden het landschappelijk karakter van het gebied niet stroken met de nieuw gerealiseerde accommodaties van

Molecaten Park Waterdunen. Tot slot maken de geïnterviewde inwoners zich zorgen over de druk op de natuurwaarden en de infrastructuur door de toename van bezoekers in de regio.

Op basis van data heeft KCKT bepaald dat er gemiddeld ongeveer 1000 unieke bezoekers per maand in Waterdunen zijn. Het betreft data van alleen Nederlandse bezoekers waarvan een groot gedeelte vooral in de gemeente Sluis woont, omliggende gemeenten en omliggende provincies. Dit laat zien dat ondanks dat geïnterviewde inwoners verdeeld zijn in hun mening over het gebied, veel inwoners van Zeeland en met name de eigen gemeente, wel het gebied bezoeken.

Het vaststellen van de economische meerwaarde van Waterdunen zoals in 2011 bedoeld is gezien de veranderde context lastig. In 2023 werd verwacht dat bezoekers aan Waterdunen ongeveer 3,6 miljoen euro op jaarbasis besteden en verwacht wordt dat dit groeit naar uiteindelijk ongeveer 10 miljoen euro per jaar. Waar dit aandeel Waterdunen in 2011 op nog € 73 miljoen voor heel gemeente Sluis een forse impuls was geweest, is dit in de huidige situatie, met in 2022 € 245 miljoen aan bestedingen door verblijfsbezoekers in de gemeente Sluis, relatief beperkt.

Het aantal overnachtingen is lager en daarmee in lijn met de keuze van Molecaten, om minder overnachtingsplekken te realiseren dan oorspronkelijk beoogd. Gezien de huidige context om balans te houden tussen toeristische groei en leefbaarheid vinden wij dit een goede keuze. Daarmee vormt Waterdunen een voorbeeld waar de rust van natuur, samen gaat met de dynamiek van verblijfsrecreatie en kust.

Als het gaat om dagtoerisme werd in de rapportage uit 2010 gesteld dat Waterdunen zou leiden tot 100.000 dagbezoekers. Op basis van huidige data heeft KCKT berekend dat er sprake is van 10.000 Nederlandse dagbezoekers per jaar. Voor het aandeel buitenlandse dagbezoekers is geen data beschikbaar. Wij constateren dat de cijfers uit 2010 op basis van huidige data een overschatting zijn geweest.

Eindconclusie rapport KCKT

Kijkend naar het onderzoek van het KCKT is het beeld dat Waterdunen nu een voldoende scoort, het goed bezocht wordt door inwoners van Zeeland, maar er ruimte is voor verbetering. De opmerkingen uit de interviews van bezoekers en omwonenden worden door betrokken beheerders meegenomen in de verdere ontwikkeling van Waterdunen. Daarbij wordt opgemerkt dat het rapport wordt gezien als een momentopname. De natuur heeft tijd nodig om tot wasdom te komen, de beheerder ontwikkelt nog een ontvangstgebouw en speelnatuur en het vakantiepark is nog deels in aanbouw. De geïnterviewde inwoners verwachten dan ook dat het gebied in de toekomst nog aantrekkelijker wordt voor bezoekers.

De economische waarde van al het verblijfstoerisme in de gemeente Sluis is sinds de aanvang van het project Waterdunen 2,5 keer groter geworden. De gewenste economische impuls voor de regio met behulp van toerisme blijkt al zonder Waterdunen gerealiseerd. Waterdunen draagt bij aan deze economische impuls. Nog belangrijker in de huidige tijd is dat het bijdraagt aan een meer toekomstbestendige vrijetijdssector in Zeeland en balans tussen toerisme en omgeving.

Eindevaluatie project Waterdunen

Voor de afronding van het project Waterdunen zal in lijn met het 'kader grote projecten' als onderdeel van de nazorgfase een projectevaluatie plaatsvinden. De aanpak en manier van evalueren zal op gelijke manier plaatsvinden als eerder uitgevoerd voor grote projecten als Thermphos en de Tractaatweg. Dit betekent dat de volgende aspecten worden bekeken: politieke context, doel, scope en financiering, betrokkenheid projectpartners, betrokkenheid omgeving en communicatie, projectbeheersing, management en organisatie, grondverwerving en vergunningen, technologie en veiligheid en contractmanagement. We doen de evaluatie ook om als organisatie te leren en verder te ontwikkelen in de aanpak en uitvoering van (grote) projecten. Hierbij worden betrokken partijen in het project meegenomen. Bij de evaluatie wordt het totale verloop van het project beken, maar als het gaat om projectorganisatie specifiek de periode vanaf 2016. Dit omdat in 2016 naar aanleiding van de leerpunten uit onder andere het rapport 'De parelduiker vreest de modder niet' de projectorganisatie is herzien. Uiteraard worden de leerpunten uit de periode voor 2016 wel benoemd. De planning is dat de evaluatie in het tweede kwartaal van dit jaar zal worden aanbesteed en in kwartaal drie en vier wordt uitgevoerd en eind dit jaar aan Provinciale Staten kan worden aangeboden.

We hopen u hiermee van voldoende informatie te hebben voorzien.

Met vriendelijke groet,

Gedeputeerde Staten van Zeeland,

drs. J.M.M. Polman, voorzitter

drs. M.C.J. Franken, secretaris-algemeen directeur

Bijlagen:

1. Onderzoek Kenniscentrum voor Kusttoerisme sociaal economische impuls Waterdunen

Noem in uw contact met ons steeds het zaaknummer. Dit staat bovenaan deze brief.